

Telegraful Român

Organ național-bisericesc.

Abonamentul:

Pe un an 60 coroane. — Pe șase luni 30 coroane. — Pe trei luni 15 coroane.
Ziarul apare Marția, Joia și Sâmbăta

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

== Prețul inserțiunilor, după învoială ==

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Nr. 9600 Școl.

CIRCULARĂ

Școala confesională.

În cele următoare publicăm demersurile făcute din partea Venerabilului Consistor mitropolitan în chestiunea școalelor primare confesionale. Asupra dispozițiilor cuprinse în acest circular atragem atențiunea organelor noastre subalterne: protopresbiteri, preoți și învățători, cari în activitatea lor oficială vor observa cu stricteță normele indicate din partea Consistorului mitropolitan. În cazuri de nedumerire se vor adresa pentru îndrumări Consistorului arhidiecezan.

Nr. 232 M.

Venerabil Consistor!

Resortul de culte și instrucțiune publică prin actul Nr. 4/918, s'a adresat președintelui Consistorului mitropolitan cu recercarea, ca biserica ortodoxă română din Transilvania, Banat și părțile ungurene, în situația politică schimbată să-și fixeze punctul de vedere în chestiunea școalelor confesionale. Pe baza rapoartelor întrate dela Consistoriile sufragane, Consistorul mitropolitan a redactat un memoriu pe care l-a pertractat și acceptat în ședința sa plenară din 2/15 Maiu 1919 și pe care sub Nr. 39/919 M. l-a transmis resortului de culte și instrucțiune publică. Acest memoriu s'a publicat în întregime în «Telegraful Român» Nr. 63 din 5 Iulie 1919.

Resortul de culte și instrucțiune publică ținând seamă de dorința exprimată în comitiva memoriului prezentat din partea Consistorului mitropolitan, a convocat o anchetă școlară în zilele 8, 9 și 10 August a. c. la care au luat parte pe lângă reprezentanții ambelor biserici române, șeful resortului însoțit de funcționarii mai înalți ai resortului. În anchetă s'a cetit proiectul unui nou tip de școală primară, ale cărui elemente constitutive sunt împrumutate din organizmii școalelor primare confesionale, comunale și de stat. Noul tip se va chema: «Școala primară națională» și la susținerea ei vor concurge trei factori principali: Statul, Biserica și satul. S'a cetit apoi în întregime memoriul Consistorului mitropolitan, cu care s'au identificat întru toate și reprezentanții bisericii române greco-catolice. Chestiunea școalei confesionale a fost susținută din partea șefului de resort, Dr. Valer Branisce cu multă căldură și cu puternice argumente pedagogice, sociale și politice. Școala confesională română, or-

ganizată după normele Statutului organic și eliberată din cătușele unei stăpâniri dușmane, e superioară noului tip de școală.

După discuții meritorice, în ce privește școala confesională, ancheta în bună înțelegere a ajuns la următoarele concluzii:

1. Dreptul bisericii ortodoxe române de a înființa și susține școale primare confesionale se recunoaște fără nici o obiecțiune.

2. Guvernul statului român restituie bisericii toate edificiile acelor școale primare, pe cari guvernul maghiar le-a ridicat în comune românești pe ruinele școalelor confesionale, cu tendințe de maghiarizare; restituie apoi bisericii așa numitele «școale montane» din Banat, precum și toate școalele grănițarești, pe cari regimul maghiar șovinist le-a prefăcut cu timpul în școale comunale cu limbă de propunere maghiară, fără considerare la caracterul național al locuitorilor din comune.

3. Salarele și celelalte adaose ale învățătorilor confesionali sunt întru toate egale cu salarele învățătorilor dela școalele de stat.

4. La acoperirea competențelor învățătoarești, statul este dator să dea bisericii ajutorul cel mai larg. Biserica, respective parohia, ca susținătoare a școalei confesionale, pe lângă cheltuielile materiale ale școalei (zidire, mobilier, recvizite, lemne de foc, curățit, etc.) are să contribuie în salariul fundamental al învățătorului cel puțin cu 600 coroane anual. Această sumă se repartizează asupra tuturor locuitorilor din comună, cari nu susțin școală cu alt caracter, și se încasează prin organele administrative deodată cu celelalte impozite.

5. Într-o comună românească, statul nu este dator să ajutoreze decât școala confesională a locuitorilor în majoritate; confesiunea în minoritate are să se conformeze.

6. Biserica își susține dreptul de jurisdicțiune, de conducere și disciplinare asupra învățătorilor confesionali. În același timp biserica recunoaște dreptul de control și inspecțiune al statului. Biserica sollicitează chiar sprijinul guvernului român la redactarea planului de învățământ în conlucrare comună, la compunerea și tipărirea manualelor de școală, la producerea și procurarea tuturor celorlalte mijloace de învățământ.

7. Pentru parohiile mici și sărace se recunoaște crearea tipului: preot-învățător.

8. Întreg personalul didactic confesional are să fie primit la fondul de pensiuie regnicolar.

La memoriul nostru resortul de culte nu ne-a dat nici un răspuns, nici concluziile la care a ajuns ancheta, nu ne-au fost comunicate prin act oficios. În schimb sub Nr. 13869/1919 a eșt de sub tipar un «Decret, privitor la reorganizarea învățământului primar» prin care se înactivează «Școala primară națională» al cărei proiect s'a fost cetit în anchetă. La redactarea dispozițiilor din acest decret, resortul de culte, în mare parte, a ținut seamă de concluziile anchetei, în cât privește școala confesională. Dar între drepturile pe cari statul și-le rezervă față cu școala confesională în Cap. I. lit. e) este și «disciplinarea corpului didactic în ce privește învățământul». Față cu această dispozițiune la care ancheta nu s'a învoit, căci nu putea să se învoiască și care vatămă adânc autonomia bisericească și subminează autoritatea forurilor bisericești superioare, Consistorul mitropolitan a remonstrat la resortul de culte cerând respectarea legilor bisericești școlare, azi în vigoare.

Cu hârtia din 29 Octomvrie a. c. Nr. 19834/1919 ni s'a trimis «Programa analitică pentru școalele primare de sub autoritatea Consiliului Dirigent» care este obligătoare și pentru școalele primare confesionale. În contra întroducerii acestei programe în școalele noastre n'avem nimic de obiecționat, deoarece această programă nu e altceva decât retipărirea planului de învățământ aprobat de Consistorul mitropolitan sub Nr. 178/1911 M. Modificări mai esențiale s'au făcut numai cu privire la materia din obiectele: Limbă română, istoria, geografia și instrucțiunea civică. Atât decretul, cât și programa analitică s'au trimis organelor noastre subalterne direct prin mijlocirea revizorilor școlari județeni, cu ocolirea autorităților bisericești superioare, o procedură pe care de asemenea am excepționat-o.

Decretul privitor la reorganizarea învățământului primar arată modalitățile cum să se organizeze o școală primară în acele comune, în care nu este școală confesională, sau nici un fel de școală. Parohiile noastre vor rămânea deci pe lângă școalele confesionale, organizate admirabil pe baza Statutului organic, cu atât mai mult, cu cât în sensul §§-lor 3 și 4 din decret acele parohii, cari renunță la susținerea școalei confesionale au să supoarte și pe mai departe toate cheltuielile materiale (zidire, mobilier, recvizite etc.) și să contribuie la salariul învățătoresc cu suma de până acum. Deci renunță numai la drepturi, dar sarcinile rămân. Numai prin susținerea școalei confesionale vom păstra legătura firească dintre biserică și școală, și vom

ținea poporul nostru legat de biserica strămoșească, ferindu-l de mulțimea curentelor antireligioase și antinaționale.

Despre cele îndeplinite am făcut raport Congresului național-bisericesc, ale cărui hotărâri și îndrumări le așteptăm cu toată încrederea.

Sibiiu, din ședința plenară a Consistorului mitropolitan, ținută la 5/18 Noiembrie 1919.

Ioan I. Papp,

episcopul Aradului,
locoțitor de mitropolit.

Lazar Triteanu,
secretar mitrop. provizor.

Crăciunul.

Sărbătoarea păcii. Lumina a venit din ceriu și a răsărit lumii, răsărit-a lumii lumina cunoștinței.

Pacea și lumina au venit pe lume ca daruri din ceriu.

Pacea au vestit îngerii de-asupra peșterii din Vifleem.

A venit ca binecuvântare cerească. A venit ca cântare de laudă celui preainalt.

Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu, pe pământ pace, bunăvoință între oameni.

Sunt aproape 2 mii de ani de când rostim această cântare îngerească.

Și nu avem destulă ocaziune, și nu avem glas din destul, ca să dăm mărire lui D-zeu. Mărire, slavă, laudă pentru toate câte a dat neamului omenesc.

Mărire, slavă, laudă, mulțumită să aducem azi lui D-zeu, noi românii.

Românii amărâți, români chinuți, români robiți de până acuma, cari am lăpădat lanțurile robiei.

Dela plămădirea noastră ca neam, noi, totalitatea poporului român, n'am avut Crăciun, ca cel din anul acesta.

Adunați toți la un loc, grupați în un stat național, în România-Mare, sub un rege viteaz, care a dus armata sa la biruință, sub conducerea unui guvern românesc — după vorba Scripturii: «*os din oasele mele și trup din trupul meu*», întruniți în corp legiutor toți românii sub conducerea celor mai buni din neamul nostru, delectat-am sufletul nostru cu vorbele Psalmistului: «*Iată acum ce e bun sau ce e frumos, fără numai a locui frații împreună*».

Resfirați prin diferite împărății, icuiți între diferite neamuri, cum zice cronicarul fără vina noastră, ne-am păstrat partea aleasă din ființa noastră, limba noastră, datinele noastre dela sfintele sărbători.

An de an sosia Crăciunul.

Colindam printre neamuri străine, colindam printre limbi străine. Străine și de neam și de lege.

Și noi colindam. Colindă Doamne, colindă.

Colindam în limba noastră, colindam pe la ferestrele noastre pentru poporul nostru.

Cântam în durerea noastră, străinii ne auziau, străinii nu ne cunoșteau, străinii nu ne înțelegeau.

Nu puteau să între în sufletul nostru, și nu puteau răpi ceace era adânc săpat în sufletul nostru. Limba noastră, datinele noastre.

Azi încă vom colinda. După două mii de ani, prima colindă a românilor de pretutindenea în un stat național.

Colinda din Basarabia, colinda din Bucovina, colinda din Ardeal, colinda din Biharia, Maramurăș, cea din Banat din întreg Banatul, armonica colindă a Românilor din Banat, azi se înalță cucernică spre ceriu ca tămâie cu bun miros, ca Dumnezeu să o primească întru jertfelnicul său cel mai pe sus de ceriuri.

Este jertfa inimilor noastre, jertfa fără de sânge a întreg poporului românesc.

După jertfe îndelungate de sânge în cursul veacurilor, după jertfe de sânge din acest crâncen războiu, după jertfe nenumărate am dus acuma ca jertfă de laudă colindele noastre la praznicul Nașterii Domnului. O orație de Crăciun, păstrată prin tradiție din tată în fiu și simplitatea sa spune cine cântă azi colinde pela sațele noastre.

Întâi ceata preoților, mulțimea dierilor, sireagul școalelor:

Impodobindu-și viersurile,

Cântă'n toate casele.

Ne împodobim versurile și cântăm în toate casele, cântăm mărire lui Dumnezeu, care ne-a ajutat să ajungem zilele acestea, zilele de mărire a neamului românesc.

Cântat-au îngerii deasupra ieslei din Vifleem, în care s'a culcat cel neîncăput Christos, Dumnezeu. Cântăm și noi în veselie inimilor noastre, în casa noastră cea mare, în casa întreg neamului românesc «*Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu*»:

Erau bolnavii cei mai greu cari neputându-se coborâ singuri, li-se făcea cinstea de a fi purtați pe sus.

Internii, cu tichiile albe, femei de servicii cu mânecele suflecate, intrau cu grabă și zoreau ca să isprăvească pansamentele, deoarece la ceasurile 9, când venea doctorul șef, totul trebuia să fie terminat pentru a se putea începe operațiile. Cel mai tânăr dar și cel mai bun doctorand d. R. era în dimineața aceea mai nervos ca ori și când... venea, striga, se uita la ceas... clătind din cap, dispărea prin salele largi cu ciment pe jos, ca și când ar fi căutat ceva...

Un cercetaș intra grăbit pe sală și veni spre doctorand:

— «Vine acuma. A spus să începeți pregătirile»...

Doctorandul intra într-o sală și s'apropie de un bătrân, a cărei privire îi inspira milă...

— Moșule trebuie să te desbraci și să te duci la baie... peste o jumătate de ceas te operăm.. O să te faci sănătos și într-o lună ai să te duci acasă la babă... Ai auzit?...

Bolnavul clătină din cap cu durere, scoțând pe gât un da abia înțeles...

Fața lui pământie, ochii sticloși și împăinjeniți, privirea rătăcită și turbure, broboanele de sudoare care-i brăzdau fruntea, arătau că

Și a trimis în lume lumina.

Ne-a răsărit și nouă steaua, care ne-a adus mântuirea.

Am ținut, cu tot sufletul nostru ne-am legat de steaua din Evanghelie.

De două mii de ani creștinismul a cântat steaua dela răsărit cu lumina.

Ex oriente lux.

Craii dela răsărit au călătorit cu steaua.

Au căutat pe Mesia cel făgăduit. Steaua s'a arătat în Ierusalim, și Ierusalimul s'a umplut de frică. Irod a ucis 14 mii de prunci și n'a ajuns să omoare pe cela ce voia să-l omoare.

Irod s'a cutremurat, și tot Ierusalimul cu dânsul.

Am păstrat cultul stelei în inimile noastre. În tot anul la Crăciun am umblat cu steaua. Am adus cuvinte de laudă lui Dumnezeu. După ținut, după timp, după împrejurări au fost variate cuvintele: Esența a fost steaua, cu Mesia cel promis, steaua cu lumina.

Ne-a răsărit și steaua noastră, de aceea e mare bucuria noastră, și e generală azi lauda noastră, laudă către Dumnezeu Părinților noștri.

«*Și fac milă până la mii de neam, cu cei ce mă iubesc pe mine și păzesc poruncile mele*».

Și anul acesta vom fi consecvenți trecutului nostru de două mii de ani. Și în anul acesta vom umbla cu steaua și vom vesti cu glas înalt: Nașterea Domnului.

Răsărit-a lumii lumina cunoștinței.

A trebuit să vină asupra omenimei acest războiu mare și înfricoșat.

Și oamenii au văzut lumina cea mare din ceriuri, lumină, care a deschis ochii, lumină, care a deschis inimile oamenilor, ca să vadă ce e bine, să vadă ce e pacea pe pământ și bunăvoința între oameni.

Încă nu a străbătut pretutindenea lumina cea îngerească, din ceriuri trimisă oamenilor. Pacea mult dorită nu s'a sălăstuit încă pretutindenea, nici în inimi, nici în viața statelor, nici în viața națiunilor, nici în viața partidelor politice.

Va mai trebui să așteptăm încă din cer lumina cunoștinței.

Se vor pătrunde toate inimile, și atunci vom putea repeta cu toții cuvintele îngerești: «*Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu, pe pământ pace și între oameni bunăvoință*».

FOIȘOARA

Povestea unui car cu boi

de N. Dunăreanu.

În sala de primire a spitalului Nr. 83 H-se îngâmădeau încă de dimineață mulțimea bolnavilor veniți la pansament.

Bolnavii, din cari cea mai mare parte erau cu rănile aproape vindecate, vorbeau între dânsii de plecarea la regimente, de armistițiu, de mâncare, de casele lor rămase departe, dincolo de linia albastră a Siretului și de apropiata întoarcere în teritoriul ocupat și cum le venea rândul, — căci internii le făcea pansamentele — se desbrăcau, lăsând să se vadă în soarele cald și dulce al dimineții care năvălea prin ferestre, rănile roșii și încă sângerânde.

Se vedeau soldați cu degetele tăiate, alții fără un picior ori caliciți de degerături și toți la un loc rămași infirmi pentru totdeauna, în luptă cu dușmanul sau cu vremea aspră a iernei făcându-și datoria către țară.

Din când în când, ușa cea mare se deschidea și'n pragul sălei apărea targa adusă de doi milițieni mai bătrâni...

omul acela nu mai avea mult de trăit și că vorbele doctorandului sunt cuvinte de mângâiere deșartă, pe care toți doctorii din lume sunt dator să le spuie aceluia cari mor și au venit la dânsii să le scape viața.

Moșneagul întinse mâinile slabe și scorojite și încercă să-și scoată de pe el o tunică veche și sdrențaroasă, pe ai cărei umeri abia se mai deslușia insignele unui regiment de infanterie... Dar neputând să se desbrace singur, cheamă în ajutor pe omul de serviciu...

În vreme ce acela se chinuia să-i deslege ațele opincilor, ușa se deschise din nou și'n prag apăru doctorul șef, un om înalt îmbrăcat într'un halat alb și cu buzunarele mari...

Doctorandul îi arată pe bolnav, care deschizând ochii mari, încearcă să se scoale în picioare.

— Stai liniștit, moșule și spune-mi ce-ai...

— Vătămătură...

Doctorul începu să pipăie pe bolnav, se uită la el și șopti ceva în franțuzește... Hernie strangulată...

— Cu ce ai venit aici, moșule?

— Am venit eu singur, în carul meu cu boi... să trăiți d-le doctor. Că eu sunt din Orbească de sus, jud. Gorj, vorbi el încet...

Alegerea mitropolitului primat al României Mari.

Intrunirea Marelui Colegiu.

I. P. S. Miron Cristea mitropolit.

Eri la ora 11 și jum. membrii Marelui Colegiu au fost întruniți în sala de sus a Ateneului, spre a proceda la alegerea primului mitropolit al țării.

Sunt prezenți deputații, senatorii, membrii Sinodului și ai Marelui consistor superior bisericesc, cari la un loc formează Marele Colegiu.

Incinta camerei e arhiplină. Amestecul hainelor bisericesti în mulțimea de senatori și deputați, amintește marile soboare din trecutul țării, când domnitorul încunjurat de sfetnicii săi și de părinții bisericești, luau marile hotărâri pentru binele țării.

În scaunul prezidențial stă I. P. S. Sa mitropolitul Pimen al Moldovei, asistat de episcopul Nifon al Dunării de jos și de Dr. Cotlarciuc, profesor universitar.

În loja ministerială sunt prezenți dnii Al. Vaida-Voevod, I. Borcia, I. Maniu, A. Vlad, I. Inculeț, I. Mihalache, V. Bontescu și St. C. Pop. În loja diplomatică: mitropolitul Vladimir de Repta al Bucovinei, episcopul Papp al Aradului și episcopul Miron Cristea de Caransebeș.

I. P. S. Sa mitropolitul Pimen deschide ședința, anunțând că marele colegiu este chemat să procedeze la alegerea mitropolitului primat al României-Mari. Momentul e cu atât mai solemn cu cât la acest important act participă pentru întâia oară reprezentanți ai tuturor ținuturilor românești.

P. S. Sa dă cetire apoi la două articole din instrucțiunile prevăzute la dreptul de participare la adunarea marelui colegiu. Cetește deciziunea luată de sfântul Sinod, de a se constitui o singură biserică autocefală română, a cărei supremă autoritate este Marele Sinod.

Se procedează la vot. La cetirea numelui mitropolitului de Repta, toți cei prezenți îi fac o entuziastă primire. Aplauze întâmpină și pe S. S. episcopul Gurie, pe părintele Saftu pe episcopii Basarabiei, Bucovinei și ai Ardealului. După membrii

consistorului superior sunt invitați la vot senatorii și după dâșii deputații.

Rezultatul votării. Votanți 453, exprimate 447.

A întrunit 435 P. S. Episcopul Miron Cristea. (Camera aplaudă în urale.)

Președintele proclamă ales ca Mitropolit primat al României Unite pe Prea Sfințitul Episcop Miron Cristea.

Cuvântarea noului ales.

*Inaltpreasfințite,
Iubiți frați întru Hristos,
Onorat Mare Colegiu Electoral!*

În aceste clipe — pentru mine extraordinare — sunt cuprins de o adâncă emoție, căci sufletul mi-l copleşesc cele mai vii și mai puternice simțăminte, cum e și prea firesc. Dară — când inima e prea plină — gura nu-i în stare să grăiască multe.

Cum s'ar și putea, să nu fiu emoționat, când pe mine, — smeritul fiu al unei modeste, dar cinstite familii de țaran din Ardeal — glasul aproape unanim al celei dintâi adunări naționale a României întregite mă ridică la cea mai înaltă dignitate ierarhică, ce o poate oferi poporul român peste tot unui fiu ales al său, mă înalță pe tronul de arhiepiscop și mitropolit al Ungro-Vlahiei, de exarh al plaiurilor și de primat al întregii României noi.

Cu cea mai adâncă cucernicie mă închin în fața providenței dumnezeiești, care — prin duhul cel prea sfânt — a luminat și călăuzit pe primii reprezentanți — eșiți din votul obștesc al poporului român de pretutindenea — ca pe mine să mă învrednicească a fi după multe veacuri cel întâi mitropolit al Ungro-Vlahiei, purtând acest titlu nu ca un nume istoric, ci ca titlu de drept și de fapt, reînviind astfel nu numai vechile legături duhovnicești ale patriei-mume cu Români din Ardeal, Banat și părțile ungurene, ci desăvârșind unitatea bisericii ortodoxe-răsăritene cu Români de pretutindeni. (Aplauze prelungite).

Eu văd în această alegere nu întru atâtă o simpatie față de cel ales, ci marea dragoste, ce o arătați față de biserică strămoșească, față de acea instituțiune divină și națională, pe care un adânc cugetător lumean — ca Eminescu — a numit-o «mama neamului românesc». (Aplauze).

Iară unanimitatea glasului acestui mare colegiu electoral este o puternică manifestare a dorinței, că de aci înainte frunțașii

poporului sunt hotărâți a scoate politica-nismul de partid de pe tărâmul sfânt al bisericii, (aplauze prelungite și repetate) ca astfel cu sprijinul unanim al tuturor fiilor ei și chemând în o nouă organizare a ei la o conlucrare armonică atât clerul inferior cât și pe mireni — să poată munci mai cu succes pentru îndeplinirea grelei sale misiuni. Numai astfel purceând, vor putea privi toți cetățenii țării în biserică o adevărată maică iubitoare, iară în preoții și arhiepiscopii ei pe adevărații părinți sufletești, deopotrivă iubiți din partea tuturor fiilor lor.

Din parte-mi, nu pot decât să aprob din toată inima acest lăudabil simptom, rugându-Vă să păstrați bisericii părinților noștri și în viitor aceeași unanimă iubire, de care are atât de mare trebuință căci — după cuvântul sf. apostol Pavel: «Dacă am vorbi în limba îngerilor... fără iubire — suntem nimica», iar iubirea este singura virtute creștinească, «care nu pizmuește... nu face rău... nu caută ale sale... ci care toate le rabdă, toate le suferă...», învingând toate patimile și greutățile, ce se pun deacurmezișul în calea tuturor lucrărilor omenesti. Iară peste tot luat, un mare adevăr exprimă un sfânt părinte, când zice: «Sufletul omului valorează atâta, câtă dragoste cuprinde întru el».

Mulțumindu-Vă din toată inima pentru înalta distincție, de care m'ați împărtășit, vă povățuesc, că în toate lucrurile mari să fiți călăuziți de aceeași frățescă înțelegere, de aceeași iubire evanghelică, căci din o asemenea armonie pot izvorâ numai fapte mari și mult bine pentru țară, pentru tron, și întreg neamul românesc.

Trăiască biserica ortodoxă-română și toate așezămintele ei.

Binecuvântarea dlui preste ea și toți fiii ei. acum și pururea. Amin. (Aplauze prelungite).

Trăiască regele, regina și întreaga familie regală! (Apl.)

Ședința se ridică la ora 1 d. a., mitropolitul Pimen anunțând că azi, Joi, la ora 12 va avea loc, în sala Tronului din palatul regal investitura I. P. S. Mitropolit Primat Dr. Miron Cristea, cum și a Mitropolitului Bucovinei Vladimir de Repta și a episcopului Ioan Papp al Aradului.

Bolnavul se opri ca să răsuflă... Și când au trecut ai noștri, m'au luat în convoi cu rechițiția... cu caru cu boi și m'au adus până aici în Moldova... și am făcut slujbă aproape doi ani... cu povara, la muniții... alimente... la tot ce a trebuit; și acuma de o lună dacă au văzut că nu mai pot, m'au slobozit cu bilet în regulă, ca să mă duc unde-oi vrea... da unde să mă duc dacă-s bolnav și nu pot munci și ai mei sunt departe...

Bolnavul tăcu și și șterse cu dosul palmei sudoarea de pe frunte... Dacă voiu muri... că văd că trebue să mor... urmă el... să vă fie milă de un biet om nevoiaș... Că am lăsat acasă pe femeea mea singură și n'are o palmă de pământ și am și doi feciori la oaste... În război... dac'or trăi, și dacă s'or întoarce n'or avea cu ce se hrăni...»

Cu toată obișnuința durerilor pe care le vedea și auzea zilnic, doctorul care avea o inimă bună, se înduioșă de cele spuse de milițian.

— Unde îți este carul cu boi?

— Aici în ograda spitalului.

Doctorul care văzuse că bolnavul n'are să scape, vol săl întrebe de ultimele dorințe, dar dintr'un sentiment de duioșie, se gândi să lase sarcina asta altora și vol să plece mai departe.

Bolnavul ca și când ar fi pătruns gândurile doctorului, urmă cu voce liniștită:

«— Să trăiți domnule doctor, vă rog pe domniile voastre să dați poruncă că dacă oiu muri, să se trimită carul cu boi femeii mele în satul Orbeasca de sus, jud. Gorj... Anastasia lui Cârjan... Și dacă nu s'a putea trimite carul cu boi, să se vândă și să-i trimeată banii acasă... Știu eu că d-stră aveți să fiți bun și milostiv... — Bine moșule... lasă că'om face totul ca să te scăpăm să mergi acasă la babă... Acuma să fi gata.

Moșneagul clătină din cap și întinse piciorul ca să-i poată dezlega femeia și cealaltă opincă. După ce-i scoase hainele, un milițian veni să-l pregătească de operație. Când totul era gata, și după ce făcu baia, o targă fu adusă ca să-l pornească.

Doi milițieni sdraveni îl luară pe sus ca pe un copil și-l așezară înlăuntru.

Înainte de a-l ridica, bolnavul făcu semn cu mâna și ceru femeii să-i dea bondița de piele veche și n'florită cu cusături roșii... Scoase o pungă veche în care avea vre-o 100 și ceva de lei în hârtii.

— Iacă, vorbi el... când 'oiu muri să-mi aprindeți câte-o lumânare și să-mi dați de po-mană pentru sufletul meu... iacă și restul să-l dați la cancelarie...

Apoi îl luară pe sus, pornindu-l prin sălile reci și cimentate, să-l ducă acolo unde-l așteptau

cuțitele ascuțite și doctori, sanitari, îmbrăcați în halate albe.

Iar afară în curtea spitalului, economul, din ordinul doctorului șef, luă în seamă carul cu cei doi plăvani cari în jug rumegau liniștiți, deschizând ochii mari și porfunzi, ca și când ar fi așteptat să vadă pe stăpânul lor venind să-i pornească iarăși la drum.

După operație, toată noaptea bolnavul se simți rău... Avea călduri, aiurări și se sbuciuma în dureri chinuitoare... Un milițian stătea lângă el, ca nu care cumva în spazmul durerii să-și rupă bandagele sau să se miște din poziția în care-i fusese ordonat să stea.

Spre ziuă temperatura îi mai scăzu, bolnavul păru mai liniștit; dar de la prânz, temperatura se ridică din nou, bolnavul începu să geamă de durere... sfârșitul i s'apropie.

În aiurare, vorbea de boi... de satul lui... de copii și nevastă.

Cu puțin înainte de a trece din viață, bolnavul înceată de a se văita... Câteva minute rămase într'o amorțire neînțeleasă... mâinile începura să se îngălbinească, unghiile i se invinețiră și o nădușeală îi învăli chipul... Apoi ochii mari și tulburi se dilatară în pupilele lor, priviră fix spre colțul salonului unde atârna Icoana Sf. Nicolae... Cearcă să ridice o mână dar nu avu putere... Milițianul care supraveghea s'apro-

Din Basarabia

Dela anul 1812 Basarabia ajunge sub domnie streină. Jugul rusesc apasă greu asupra neamului românesc din Basarabia.

A rămas unicul scut, unica scăpare unica mângâiere, biserica.

Intocmai ca la noi, biserica a rămas unica mângâiere, biserica cu cărțile ei rituale. Tipografia românească, cărțile bisericești au fost hrana sufletească. De aici s'a hrănit, de aici adăpat poporul român, poporul Moldovenesc.

Dăm după «Sfatul Țării» Nr. 493 dela 10 Dec. a. c. următoarea foiță:

Tipografia eparhială moldovenească.

(26 Octomvrie 1906—26 Octomvrie 1919)

I.

Tipografia eparhială fiind întemeiată la 26 Octomvrie 1906, a desfășurat o activitate foarte mare și însemnată pe terenul cultural-religios, moral și național în Basarabia. Se știe, că după răpirea Basarabiei — partea Moldovei dintre Prut și Nistru și alipirea ei de Rusia, Mitropolitul Gavriile, cel dintâi arhiepiscop al Basarabiei, a înființat în Chișinău la anul 1814 o tipografie moldovenească ce se numea «a mitropoliei», unde se tipăreau cărți bisericești moldovenești.

Ea a funcționat până la anul 1883, când a fost închisă și vândut inventarul.

Tipărirea cărților bisericești moldovenești încetase pe la anii 1865—69 când venind în eparhia Chișinăului ca episcop Pavel Lebedov, acesta a raportat Sinodului că nu e nevoie de cărți și slujbă moldovenească în biserici, fiind că poporul moldovenesc îndestul știe (?) și înțelege (?) limba rusească. Din ordinile acestui episcop s'a oprit tipărirea cărților bisericești moldovenești, s'a desființat catedra limbei moldovenești din seminarul teologic, pe la sate și în orașe a început să oprească slujba bisericească în limba moldovenească. Urmașul lui, arhiepiscopul Sergie a fost mai domol, dar totuși din ordinul lui s'a închis și s'a vândut tipografia moldovenească. Anii 1870—1890 au fost anii deplinului întuneric în viața culturală națională moldovenească a Basarabiei. Nimic nu se mai auzea, nici nu se mai tipărea în limba moldovenească.

Dar dragostea de neam, de limbă maternă n'a putut fi stărpită cu totul, în sânul bisericii, păstrându-se tot timpul, din anul 1812 în biserici, în școală. De aceea în numita tipografie. — s'a trezit din nou la viață, limba moldovenească. Fiind la ocârmuirea eparhiei un *bun creștin* — episcopul Iacob din anul 1901, s'a început tipărirea de foi volante în limba moldovenească cu teme religioase — morale în număr destul de mare — câte 6000 exemplare pe săptămână, ce se trimeteau pe la toate bisericile eparhiei pentru răspândire în popor, fără plată, pe seama bisericii respective. Aceste tipăriri se făceau în tipografia particulară până la deschiderea tipografiei eparhiale.

pie de el și-i făcu semnul crucei. Bolnavul rămase moale, pleoapele-i căzuse grele și ca două căpăcele, închiseră pentru totdeauna luminile ochilor...

A doua zi în amurg, un car cu boi pornea din curtea spitalului în direcția cimitirului militar.

Un preot îmbrăcat într-o manta verzue, mergea înaintea carului cu boi, iar în urmă un milițian pășia tăcut îndemnând din când în când boii cu o nua de salcie.

După ce ajunse la cimitir și mortul fu coborât în groapă milițianul se sui în car și se ntoarse la spital.

Chiar din seara aceea, boi fură vârați în grajd și dați în seama unui om de serviciu.

Carul cu boi prinsese de minune... Spitalul n'avea mijloace de transport, așa că de-acuma nu mai avea nevoie să ceară droaga primăriei care cu greu dovedea să ducă pe toți cari muriau prin spitale... Nu era zi ca să nu facă un drum la cimitir, sau să nu se ducă după lemne din pădure ori bagaje grele la gară.

O lună de zile trecuse fără ca nimeni să se mai gândească la ceea ce se rugase stăpânul carului în ultimele lui clipe... Cine să aibă vreme să se mai ocupe de dorințele unui moșneag care murise... mai ales în vremea aceasta de

În anul 1905 după manifestul din 17 Oct. despre libertăți, datorite de fostul împărat, congresul preoților, din inițiativa unui mic grup de preoți, buni români, au luat hotărârea de a deschide tipografia eparhială moldovenească în Chișinău; tot acest congres a luat hotărârea de a introduce limba moldovenească în seminarul teologic, în școala eparhială de fete și în școala de cântăreți bisericești; s'a introdus și cântarea bisericească moldovenească în seminarul teologic și în școala de cântăreți. Congresul a ales un comitet din preoții: C. Popovici, C. Partenie, A. Eustrație și ieromonahul Gurie (Grosu) actualmente arhieru vicar al Mitropoliei Iașului, — având acest comitet însărcinarea de a înființa tipografia moldovenească eparhială. Comitetul a depus toată dragostea și stăruința și la 26 Octomvrie 1906, în ziua Sft. Mare mucenic și izvorător de mir Dimitrie, — binecuvântarea episcopului Vladimir (Sencovschi) — unul din cei mai buni episcopi ai Basarabiei, — cu o solemnitate mare s'a deschis tipografia eparhială moldovenească, asistând la sfințirea tipografiei, guvernatorul A. N. Karuzin, bun administrator, și mai mulți din autoritățile civile și bisericești, precum și un număr mare de buni fii ai neamului moldovenesc, precum d-l Gavriiliță redactorul gazetei moldovenești «Basarabia» și colaboratorii lui tinerii P. N. Halippa, Sergiu Cujbă, G. Stârcea și alții. Prăznuirea s'a făcut cu mare însuflețire și bucurie. S'a ținut multe discursuri și s'au cântat în limba moldovenească; lacrimi de bucurie se vedeau pe ochii preoților și a bunilor prieteni și scumpilor oaspeți, bunilor prieteni moldoveni, fiii neamului Românesc. Simțiau și vedeau acești buni Români, că se înființează o instituție bună pentru că răsare soarele primăverii pentru poporul moldovenesc basarabean, pentru luminarea neamului moldovenesc. Este de pomenit că în anul 1905 s'a înființat prima societate moldovenească, din inițiativa d. P. Dicescu și M. Teodosiu, la care din congresul preoților din acel an, s'au înscris un grup de 22 preoți; tot în același an s'a început tipărirea gazetei «Basarabia» (cu litere latinești).

Deschizându-se tipografia eparhială s'a pus pe lucru, fiind sub conducerea și supravegherea numelui comitet, complimentat după hotărârea congresului preoților din anul 1906, cu noii membri: preoții M. Plămădială, M. Ciachir, A. Baltagă, M. Ciocan.

Toată ziua membrii comitetului stăteau în tipografie supraveghind lucrările și îngrijindu-se de toate nevoile ei. În curând a fost primit la tipografie ca corector d-l C. D. Constantinescu și mai pe urmă ca corector și supraveghetor, cu locuința în tipografie, protoereul Iustin Ignatovici. Ca cenzori pentru revizuirea textului și corectura cărților bisericești tipărite au fost numiți preoții M. Untu și C. Popovici.

II.

Tipografia Eparhială moldovenească, continua tipărirea foilor volante (începute la 1901) a cărților bisericești rituale, a broșurilor cu teme speciale religioase-morale, în număr destul de mare.

nenorocire, când ai noștri încercuși de toate părțile, fuseseră nevoiți să încheie pace cu dușmanul. Cartierul hotără desființarea spitalului Nr. 83 și trimiterea bolnavilor rămași la un alt spital din Iași.

Personalul care se grăbea să plece în teritoriul ocupat, era într-o zarvă neînchipuită.

Toți așteptau ordinele cu mare nerăbdare ca să și vadă familia de care se despărțiseră cu doi ani în urmă...

Când într-o zi, doctorul șef trecând pe la grajd văzu boii și-și aduse aminte de dorința mortului...

Întreba pe intendent. Acesta i răspunse că ei n'au voie să vândă carul cu boi, dar că vor trebui să-l trimeată C. I. H.

Chiar în seara ceea intendentul spitalului iscălea în numele Colonelului, și din ordinul lui următoarea adresă: Spitalul Nr. 83 C. Cătră C. I. H.

Vi se înaintează odată cu prezența, un car cu boi bălani, averea milițianului Vasile Cârjan, încetat din viață în acest spital în ziua de 17 Aprilie 1918, în urma unei grele operații... Neputând fi trimise moștenitorilor și având în vedere dorința decedatului care a cerut să se vândă carul cu boi — la cazul că nu pot fi transportați — iar banii să se înainteze soției sale Ana-

Lucrătorii tipografiei lucrau cu deplină înțelegere, dragoste și stăruință; unii din dânșii au rămas și lucrează în tipografie și până în prezent. (Șu'ga, Săsoi, Mani.)

Anii 1906—1909 au fost anii cei mai buni în viață și pentru lucrările tipografiei. S'au tipărit aproape două sute de mii de cărți bisericești, cărți, broșuri religioase-morale.

Din 1901 până în 1918 s'au tipărit 6 milioane de exemplare, și în fiecare săptămână se tipăreau câte 6000 de foi volante. În 1908 s'a început tipărirea revistei «Luminătorul» din inițiativa ieromonahului Gurie, în număr de o mie exemplare anual și cu adaus: viețile sfinților în cărți în număr de două mii de exemplare.

Din anul 1910 au început zile grele și negre pentru tipografie.

Fostul episcop Serafim Ciciagov, îndemnat de renegații neamului moldovenesc și din inițiativa sa proprie a distrus toată organizația tipografiei precum și a altor instituții înființate și ocârmuite cu multă dragoste și stăruință de comitetul tipografiei.

Acest Episcop a pus interesele sale de un agent de politică rusească și rusificatoare mai sus decât datoriile sale de episcop-păstor a turmei lui Hristos, care trebuie să povățuească și să învețe credincioșii în limba lor înțeleasă. Acest episcop a desființat comitetul tipografiei, a confiscat capitalul—fondul tipografiei, adunat din veniturile vânzării de cărți bisericești; tot depozitul de cărți bisericești al tipografiei l'a confiscat și l-a predat Statului Societății Frățimii Nașterii lui Hristos pentru ca să fie aceste cărți ținute mai departe de popor, — ascunse în dulapuri în podvaluri până în timpul din urmă.

Desființând comitetul tipografiei, acest episcop a însărcinat cu conducerea tipografiei pe preotul C. Ursu și încă doi ajutoari civili — unul ca șef de atelier, iar celalalt ca secretar, — și a declarat — că tipografia nu mai are scopul anumit de a tipări cărți bisericești în limba moldovenească ci este o tipografie ca toate tipografiile, o instituție de comerț...

Mâna cea rea s'a amestecat — tipografia a început a urma scopul instituțiilor de comerț tipărind comenziile particulare; s'a nimicit lucrul sfânt, s'a năruit ideea instituției. Se bucurau vrăjmașii fiind susținuți de slugărnicia nemernicilor renegați, cari pun interesele personale mai presus de ideile generale ale neamului.

Tipografia nu tipărește aproape nimica din cărți bisericești.

Numai în anul 1912, în amintirea unui veac trecut de la alipirea (?) Basarabiei de Rusia s'a pus la tipar și s'a tipărit în număr de 35000 exemplare — evanghelia în limba rusă și paralel moldovenească. S'au tipărit aceste cărți dar nu s'a îngrijit nimeni ca să le răspândească în popor; au stat în podvaluri până în zilele de pe urmă, când — comitetul din nou înființat pentru conducerea tipografiei, — a făcut o propunere primită de Arhiepiscopul Nicodem și de congresul preoților anului curent — ca aceste cărți, broșuri și foi volante, cari zac de mulți ani în podvalurile «Sfatului Frățimei» — să fie răspândite prin protopopi în toate satele Basarabiei cât mai curând.

stasia Cârjan, în satul Orbeasca de sus, jud Gorj.

Vă rugăm să vă confirmați în totul dorinței mortului și să ne răspundeți de primire.

Cum dracu să duc eu bagajul, acasă, să gândea tânărul ofițer de administrație de la C. I. H. stând în biroul lui de lucru și cetind a lene ordinele venite în dimineața aceea. Peste câteva zile trebuia să plece și nu se îngrijise să-și cumpere și o căruță ca toți ceilalți camarazi; întrădevăr... tot timpul războiului la diferite părți sedentare, strânsese și el câteva lucrătoare: ba de-ale mâncării, îmbrăcăminte, deoarece dincolo în teritoriul ocupat, s'auzise că e mare lipsă. Le împachetase în lăzi mari și numai de o păreche de cai nu se îngrijise, ca să-și poată transporta bagajul strâns cu atâta trudă. Și doar avusese așteptarea ocazii... Și rechiziții, și rușii cari lăsaseră cărduri întregi de vite pe toate drumurile... Toți camarazii mai prevăzători, își aveau caii și trăsura lor, aveau în ce să-și pună bagajele... «Tare-am fost gură cască, se gândi el... Acuma na, scoate câteva, mii de lei sau lasăți tot bagajul aici, deoarece cu trenul pela Mărășești peste puțină de dus... În timpul acela tocmai intra pe poarta depozitului, un car cu boi.

«Cine-o mai fi și ăsta, se gândi Căpitanul de administrație»...

Au venit zilele mult fericite, care le petrecem. S'au pornit și sporesc lucrările culturale-naționale și de organizare a Basarabiei alipite de România — țara mamă — în toate direcțiile.

S'au gândit veteranii luptători-basarabeni moldoveni din clerul bisericeii că trebuie de pornit din nou lucrările naționale culturale și a tipografiei eparhiale moldovenești, — de și au întârziat destul de mult, aproape nimic nefăcând din acele ce trebuie să le facă în acești ani de fericire, cari îi petrecem. Tipografia este ruinată, n'are caractere românești-latinești, n'are hârtie, n'are bani: *acest vechiu luptător* pe terenul cultural național în Basarabia a devenit cu totul uitat, sărac, nevoiaș. Înființată în zilele grele sub regimul rusesc — tipografia are în prezent mare nevoie de ajutor. Fiind pe nedrept invinuită ca și conducătorii ei în trecut că sunt emisari plătiți din subvenții străine, — tipografia eparhială moldovenească în prezent, devenind săracă, în adevăr are nevoie de un ajutor care îl merită și care credem că-l va câștiga din fondurile culturale eparhiale sau ale Statului.

Tipografia eparhială a lucrat și trebuie să lucreze pe terenul religios-moral, național, pentru buna educație a poporului.

Protoereu *Const. Parfenie.*

Zina ferecată.*

De Elena din Ardeal.

Domnilor și doamnelor, iubiți elevi și eleve. Dați-mi voie ca la deschiderea solemnă a anului școlar să grăiesc și eu câteva cuvinte. Imi plac poveștile și la repezeală o să vă făuresc și Dvoastre una, cu multe tâlcuri pentru elevi și eleve, spre a căror educație și instrucție m'a numit și pe mine aici de profesoară înaltul Consiliu Dirigent.

A fost odinioară o zină frumoasă și bogată a cărei ladă de zestre era numai fir de aur și argint, numai diamant și rubin. În părul ei lung auriu, ce îi curgea în inele sclipitoare pe spate înfloriau crini albi și trandafiri. Pe buzele ei rumene jucau zimbete de fericire și îndestulare. Holdele ei de aur erau fără sfârșit și grădinile de pomi roditori și viile încărcate cu struguri erau rai de frumsețe și rodnicie. Era bună și darnică și miloasă, se vedea, că e dintr'o viță mare și nobilă, că era mai pe sus de lumea de toate zilele. Frumseța ei trupească și sufletească strălucia mai tare, decât a altora. Părea că însuși Dumnezeu a creat-o cu darnicia lui împărătească, ca să stea în fruntea minunilor Lui, ca să se mândrească și El cu ea.

O pizmuiau însă oameni mici de suflet, ce o încunjurau, o priviau cu ochi de mânie și țesură atâta neguroasă dușmănie în potriiva ei, că se acopereau ca de o noapte adâncă frumsețele ei. Ingenunchiară statura ei frumoasă și o legară în lanțuri, de era numai rană trupul ei de floare. Lăcomiră, cum erau flămânzi la

* Celălalt la deschiderea solemnă a școlii civ. de stat Mihai Eminescu în Dicioșmărtin.

Carul se opri în fața cancelariei și un milițian bătrân se ivi în prag.

«Ce vrei, mă... se răsti deodată Căpitanul la el...

De ce ai tras aici cu jivinele astea, în fața Cancelariei... mă mir că n'ai intrat nărodul cu boi cu tot, înlăuntru «Să trăiți... domnule Căpitan, bălbăi milițianul, ... eu, ... și'i întinse hârtia».

Căpitanul luă adresa cu ciudă și dintr'o aruncătură de ochi, o ceti... De-odată fața lui se însenină.

— «Iacă și carul se gândi el. Se uită la milițian:

Va să zică boii și carul sunt fără stăpân... ai unui mort...

— Da domnule căpitan...

Căpitanul se apropie de fereastră privind în ogradă...

— E ceva de capul lor?

— Cum de nu, d-le căpitan; boi trăgaci, dar nu prea au fost hrăniți...

Căpitanul cu o voce pătrunzătoare răcni... Ioanel...

Cât ai clipi, în prag se ivi o ordonanță cu'n semn de rănit pe mâna dreaptă.

bogațiile ei și le furară și prădară toate, ca să se împodobească ei cu ele și să trăiască ei din belșug și ce le păsa lor că ea rabdă nevoi și mizerii îngrozitoare. Se bucurau de suferințele ei, căci erau sălbatici la fire și la simțire. Gura lor le era plină de ocări la adresa ei și pumnii deapururea strânsi să o amenințe și să o lovească. A fost amară cupa din care îi dădeau să bea și mâncarea, ce i-o fierbeau. Dușmanii să sporiau mereu pe socoteala ei și în ura lor hotărâra apusul ei pe veci. O, e mirare, cum a putut suferi secolii grei de urgie, în care hrănișă infometatele lăcuste de pe trupul ei?! Și atunci când îi hotărâra ceasul morții, Dumnezeu popoarelor lovi mâna păcătoșilor și decisă în nemăsurata-i bunătate, desrobirea ei. Se ridicară din toate unghiurile fii ei sufletești, doboranți și roșiori, călărași și vânători și se porni o luptă grozavă, atacul dela Mărășești și Oituz, unde biruiră românii, nu atât prin numărul și puterea armelor, ci mai mult prin însuflețirea lor, prin care desrobiră pe zina ferecată.

Cred că mă înțelegeți, iubiți elevi și eleve, că zina cea ferecată este ginta română despărțită în bucățele mărunte, de dușmanii ei, ca să o poată mânca mai ușor. Eliberarea ei o datorim mândrilor noștri soldați, cari au luptat ca niște lei, pe toate fronturile.* Au făcut minuni de vitejie, de cari nu s'au mai pomenit, că au bătut pe nemți, pe bulgari, pe turci și pe unguri. De aceia îi preamărim în versurile următoare:

Cântați biruitori în laur,
În haina voastră ciuruită,
Incepe epoca de aur,
În țara noastră desrobită.

Pe la Orlat și la Sibiu,
Ați sămănat pe câmp rubine,
S'aprinșă focul tot mai viu,
Și fumea printre rubine.

Și apa Cernii își roșise,
Potopul ei de valuri lline,
Căci ne cereau străbune vise,
Și jertfa sângelui din vine.

La Mărășești și la Oituz,
Ați fost eroi de epopeie,
De sânge și sudoare uzi,
Și Neamțul trebuia să pieie.

Bulgarului i-ați pus coliva,
În țara lui pizmuitoare,
Ingenunchiat de-acum veni-va,
Să se închine l'al vost soare.

Pe amăgita Semilună,
Ați pus-o 'n colț să se bocească,
În îngâmfarea ei nebună,
Venia cu scaie să lovească.

Iar astăzi fii lui Atila,
Se string pe ei în a lor fiare,
Acei ce nu știau, ce-i mila,
Ingenunchiați vă cer iertare!

Cântați biruitori în laur,
În haina voastră ciuruită,
Incepe epoca de aur,
În țara noastră desrobită...!

— Să ei în primire carul cu boi de afară și vezi să aibă grijă de ei; m'ai înțeles.

— Înțales d-le căpitan... și plecă.

Milițianul primi dovadă și'i văzu de drum.

Totul era așa dar în regulă... formele împlinite... rămânea numai să se vânză boii, carul și să trimită banii moștenitorilor. Dar deoarece toți din birou erau ocupați cu darea'n primire, lichidarea gestiunei, iar căpitanul n'avea altă putință ca să-i ducă bagajul, pentru că lăzile erau multe și mari, iar carul era destul de încăpător, hotărâ să-și oprească pentru el boii și carul și să rupă biletul... Ceia ce și făcu.

Ordinul de demobilizare îl primi chiar a doua zi.

Și cum nu era vreme de perdut porunci soldaților să încarce bagajele în carul cu boi a lui Cârjan și să plece chiar în noaptea, ceea... spre Barboși, unde aveau să se întâlnească peste 4 zile ca să treacă în teritoriul ocupat de dușman.

Și, acolo, în satul lui, nevasta rămasă fără nici un sprijin, aștepta să se întoarcă, cei doi băieți plecați la oaste și bărbatul și carul cu boi... care la asigurarea existența... (Sfatul Țării.)

În țara noastră desrobită va începe epoca de aur. Sceptrul domniei este în mâna noastră și avem cele mai mari dovezi că îl vom ști purta cu onoare. Acei ce au fost vrednici să biruiască atâtea popoare dușmane, vor fi vrednici să și domnească peste ele cu acea mână de fier cu care au secerat învingeri supraomenești.

Eroismul, fără păreche în toată istoria, a soldatului român, ne-a câștigat unitatea națională a tuturor românilor, stăpânirea peste pământul strămoșesc dela Tisa până la Nistru. Așa, precum l-au visat străbunii noștri. Ei au sfărâmat și cătușele cele ruginite în care gemea școala românească, cea mai maltrată instituție omească sub vechiul regim, a cărei amintire ne dă fiori. Voi veți avea fericirea, iubiți elevi și eleve, și faceți școala românească, așa precum au dorit o strămoșii, cari de mult au lucrat la temelia ei. Voi veți studia în dulce limbă românească fără să suferiți chinuri, pentru că o iubiți. Voi sunteți cea dintâi generație, care veți trage brazde noi în ogorul părintesc, fii liberi și țară liberă, și patria ca o mamă dulce o să v'o răsplătească munca voastră cu dragoste și cu darnicie de mamă. Înaintașii voștri au iubit dulcea limbii și sub juguri străine, au învățat-o cu drag și au îmbogățit-o, suferind amar prin sorii pe urma cinstei și a zelului lor, cu atât mai cu drag veți învăța-o voi, acum când steaua libertății așa de frumos luminează deasupra școlii române.

Pentru instrucția voastră am venit un mănunchiu de profesori și profesoare din toate unghiurile țării, cu dragoste și cu însuflețire, ca să vă purtăm pe căi nouă, să vă arătăm, cum trebuie să fiți de silitori la carte românească și cum trebuie să vă oțelim caracterul, ca să fiți vrednici de a intra și voi în societatea fiilor celor buni și de omenie, de care are nevoie mândria neamului nostru. Voi să fiți mugurii cei plini, hrăniți de roua tinereții, de a căror înflorire să se bucure țara noastră sfântă!

Am venit cu dragoste la voi în Sănmărtin, leagănul de odată al multor legi croite pentru umbră și micșorarea noastră și dacă ați putea ceti din fața noastră ați vedea încă urmele martirului, ce l-am suferit, pentru că ne-a fost dragă slova românească. De aceea așteptăm dela voi să ne aduceți un picur de mângâiere prin purtarea și silințele voastre. Să ne aducem cu drag aminte că la ridicarea acestei școli, pe care va flutura mândrul nostru treicolor de aici încolo, am contribuit și noi cu obolul nostru și la secerișul cel mare, ce va să vie în holda de aur, am aruncat și noi o mână de grâu curat și fără neghină.

Răurile tulburi și murdare, ce au pornit de aici la porunca preasfântă, au secat ca prin minune, și facem ca în locul lor să isvorască râuri cristaline, ca să adape mândra noastră țară!...

Din literatura populară.

Vieța bisericească a avut mare înrăurire asupra poporului nostru. Înrăurirea aceasta bună o am cunoscut și o cunoaștem toți, cari am stat și stăm în contact nemijlocit cu poporul.

Preoțimea noastră a cetit la auzul poporului dimineața la Utrenie sinacsarul cu viețile sfinților, a cetit la liturgie cazană, și din aceasta poporul cunoștia importanța fiecărui praznic.

Momentele principale dela fiecare praznic cu timpul poporul le-a cuprins în poezii, și în chipul acesta s'a desvoltat o poezie populară a praznicelor bisericești, care s'a susținut din neam în neam, din generație în generație.

Nu e praznic, care să nu-și aibă poezia sa ocazională, versul său, cu melodia sa specială, care să cântă în ziua praznicului.

Mai ales s'au desvoltat asemenea produse ale poporului la praznicul Nașterii Domnului. Dovadă muțimea colindelor noastre.

Poesiile acestea s'au desvoltat cu deosebire în școalele noastre și școalele cu vechi dascăli, cu vechi cântăreți bisericești, acei de pela bisericile noastre au merit neperitor, că s'au generalizat, s'au conservat aceste cântări ocazionale.

Care din noi nu-și aduce cu dragoste, cu deosebită bucurie aminte de pruncia sa, și de poesiile ocazionale dela sărbători.

Crăciunul cu multele și felurile colinde, cari de cari mai frumoase și ca cuvinte și ca melodie, stă în fruntea tuturor praznicelor. Fiecare colindă are ca subiect un moment din sărbătoare. «Trei crai dela răsărit». «Steaua lui

Christos» cu multe variante, *Mărire întru cele 'nalte, «Toate stelele să salte». O ce veste minunată. «Trei păstori se întâlniră», «Astăzi am văzut minune». și alte multe, cari sunt și azi în gura poporului, sunt toate spre lauda lui Dumnezeu, născut în ieslea din Vifleem, sunt toate spre premărirea lui Dumnezeu. Și ele sunt cunoscută pretutindenea, unde este popor românesc.*

Nu este colț românesc, nu este petec locuit de români, unde poporul să nu-și aibă poezia sa religioasă.

În timpul din urmă aveam serioase îngrijiri, nu că va dispărea aceasta poezie religioasă a poporului nostru, căci ea va dispărea, când va dispărea și sufletul acestui popor. Aveam îngrijiri, că ea va stagna și va stagna în măsura, în care va stagna libera manifestație a poporului.

Cătră sfârșitul veacului trecut organele siguranței publice au început a opri colindele prin satele noastre sub diferite pretece de siguranță publică. Deodată cu datina de a colinda natural stagnau și dispăreau și colindele noastre.

Asemenea datini speciale aveam noi și în ajunul botezului și în ziua botezului.

Datinele acestea au dispărut și a mai rămas numai cântarea «Aghios» pe care o mai auzim la sfințirea apei în ziua de 6 Ianuarie.

Preoțimea, dascălimea noastră au chemarea să adune și cultive asemenea poezii ocazionale, ca să nu piară nici cuvintele nici melodia.

Mi-am propus de mult să adun asemenea produse ale geniului poporului nostru, și să le dau tipariului, spre a le conserva pentru posteritate. Poate va veni vremea, când voi ajunge și la lucrarea aceasta.

Azi dau în cele ce urmează poezia religioasă dela Botezul Domnului, după cum s'a conservat ea la poporul nostru din parohia Maierii Sibiiului:

De o serie lungă de ani ziua Botezului Domnului o serbez la biserica din suburbiul Poarta Turnului aici în Sibiiu. După sfânta liturgie întreg poporul în frunte cu preotul, cântăreții bisericii cu prapori și cu icoanele face lithia la râul Cibin. Pe drum până la râu se cântă troparele: Glasul Domnului peste ape. După sfințirea apei se pleacă crucile în râu, se stropește întreg poporul dela mare până la cel mai mic, și până durează lucrul acesta tinerimea, fete, feciori, sub conducerea cântărețului cântă Aghiosul după melodia cunoscută în întreg Ardealul. Cântarea are textul dat de noi aici, reproduș după un exemplar mai vechiu, tot tipărit. Melodia a rămas dela fostul învățător Lazar Negrilă, azi tineretul o cântă sub conducerea diacului Ioniță Joandrea, care cântă la strană din râvnă cătră casa Domnului.

Textul care urmează aici se va tipări în câteva sute de exemplare spre a se împărți în viitor între tineretul din parohie, ca să se transmită acest frumos obicei în parohie din neam în neam, din generație în generație.

Mateiu Voileanu.

Versul la Botezul Domnului.

O aghios aghios
Trecu nașterea lui Cristos.
Haideți toți să ne sculăm
Viteimul să-l lăsăm.

La Iordan s'alergăm
Minune nouă să vedem,
La Iordan râu frumos
C'acolo vine Christos.

Duhul sfânt dela cer sboară
Ca un porumb se pogoară,
Apele să le sfințească
Și pe noi să ne spășească.

Al pustii locuitor
Și Ioan Botezător,
Mai 'nainte să silește
Pocăința o vestește.

Vrând pe toți ca să-i spășască
Și cu apă să-i stropească,
Să-i boteze în troiță
În blagoslavnică credință.

Eară când sosi Christos
Iordanul s'a întors,
Înapoi fugind cu pripă
Ear' prorocul stă cu frică.

Christos îl chemă la sine:
Vino Ioane la mine,
Vino acum și cutează
Și cu grabă mă botează.

Prorocul să teme foarte
Vrea să pășească nu poate,
Prorocul să jeluește
Și cătră Christos grăește!

Eu vreau botez dela tine,
Și tu vii acum la mine,
Eu tare mă spăimântez
Nu știu cum să te botez

Eu sunt iarbă și țărănă
Și-mi tremură a mea mână,
Tu ești foc ce mistuești
Care și munții'i topești.

De-al tău creștet mo'i atinge
Și m'oi arde de m'oi frige.
Christos lui Ioan grăi:
Vino și nu te 'ndoi.

Vino acum nevorbind
Și mă botează tăcând,
Vino acum și cutează
Și cu grabă mă botează.

Atunci prorocul venind
Și de frică tremurând,
Înima tare își strânge
De stăpânul se atinge.

Asudă tare, oftează
Și de grabă îl botează.
Cerurile se deschid,
Duhul din cer pogorând,

Glas din cer s'a auzit:
«Tu ești fiul meu iubit,
Întru cari-bine-am voit,
Și din cer m'am pogorât».

Praznic frumos a trecut,
Întru care te-ai născut,
Acesta-i mai luminat,
În cari te-ai botezat.

Colo-i înger vestitor,
Ici Ioan botezător,
Colo steaua ne vestește,
Ici Duhul mărturisește.

Astăzi cu apă se spală,
A strămoșului greșală,
Păcatul cel de demult,
Care 'n raiu l-a fost făcut.

Haideți toți să-i mulțumim,
Cu apă să ne stropim,
Haideți toți să ne-adunăm,
Lui Christos să ne rugăm.

Și pe rugă când vom sta
Cu toți să strigăm așa:
Tu cerescule împărate,
Spală a noastre păcate.

Și ne fă și nouă parte,
De-a ta sfântă bunătate,
Pururea să tot sporim
Și-n veci să te ferim.

Slavă, măriri, ne 'ncetate,
Mulțumiri nenumărate.
Din gurile tuturor,
Ale noastre pruncilor.

Și de-acum până'n vecie
Mila Domnului să fie
Și botezul lui Christos,
Să ne fie de folos!

Vorbe înțelepte.

Tu carele ești îmbunătățit, fii mulțumit în norocirea ta, ca să nu surpe și să nu turbure mintea ta îndestularea, pentru căci râul trage apă curată din izvorul său, iar, dacă iese afară din hotarele lui și se tinde, îndată se turbură.

Scumpul aleargă drept la sarăcie, și aici petrece o viață sărăcească, iar la ziua judecării va da seama ca un bogat.

Societatea pentru Ocrotirea Orfanilor din războiu.
Consiliul Central Iași. — Str. Toma Cozma Nr. 9.

Convocare.

Doamnele și Domnii membrii ai Societății pentru Ocrotirea orfanilor din războiu din toate secțiunile Iași, București, Craiova, Sibiiu, Cernăuți și Chișinău potrivit art. 31 din statute sunt rugați a lua parte la Congresul Societății care va avea loc în București în ziua de 20 Ianuarie 1920 stil nou ora 3 p. m. în Aula Universității din București.

Ordinea de zi este următoarea:

1. Darea de seamă generală a Consiliului Central.
2. Modificări de articole din Statute.
3. Discutarea și aprobarea regulamentului de aplicare a Statutelor.
4. Deliberări și hotărâri asupra tuturor chestiunilor de ordin general ce se vor supune de Consiliul Central sau se vor ridica în Congres.
5. Hotărâri asupra modificării Circumscripției Secțiunilor.

Pr. Oiga Sturdsa,
prezidentă.

Ana Severin,
secretară.

O rugăminte.

Meseriașii își reclamă cărțile împrumutate din bibliotecă.

Bogata bibliotecă a Reuniunii meseriașilor români sibiieni până 'n războiu a fost *unica bibliotecă românească, care împrumuta cărți* pentru o taxă de nimic, numărșilor nostri măestri, calfe, ucenici, coriști, coriste, cusătorese, militari, studenți dela așezămintele străine sibiene, țărănilor știutori de carte, ba până și servitorii, *care neavând altă vină, decât sărăcia, ce a împins-o la servit, ne cerea s'o organizăm în societate, în tovărășie proprie, cu chemarea de a se îmblânzi năravurile și de a se cultiva și ea în felul și după ocupațiunea ei și astfel a-și îndulci soarta vitregă.*

Biblioteca noastră a fost adeseori augmentată cu cărți din biblioteca Academiei române din București, ce ni li-a pus cu multă prevenire la dispoziție Ilustrul bibliotecar al ei, profesorul universitar, dl Ioan Bianu.

Nu ne sfim a afirma, că numărșii din conducătorii nostri de azi, pe timpul studenției lor în Sibiiu, nu odată s'au adăpat din unicul isvor curat românesc, ce l oferia Reuniunea prin ședințele sale literare (șezătorile) lunare, prin dese reprezentări teatrale, ce umpleau până la ultimul loc teatrul orașenesc, și și mai deseconcerte atât de gustate și admirate până și de conlocuitorii nostri de altă limbă.

Astăzi biblioteca e aproape fără cărți și sărăcită, din cauză că suprinși, în vara anului 1914, de primele schinte ale războiului, am fost somați, sub pedeapsa cassării așezământului respective a arestării conducătorilor, să sistăm imediat ori ce lucrare și să zăvorâm ușile localităților noastre, făcându-ne astfel peste puțință, să ne adunăm avutul.

Acum, că brațul ostașului român a rupt zăvoarele ce ne țineau încătușați, și cu ajutorul Povățuitorului nostru Dumnezeu, ne găsim în pragul începerii activității întrerupte la Reuniune, când dorim să servim și pe cei dornici de ceteră cu cărți folositoare, ne rugăm de toți acei cari având cărți din biblioteca noastră și nu ni le-au putut restitui, să binevoiască a ni le înapoia în orele de seara din ori care din zilele de peste săptămână.

Darurile ce ni s'ar face în cărți de cei cari ne știu aprecia, le vom privi drept cea mai înaltă răsplată a oboselilor noastre, puse în serviciul obștei însetate de lumină.

Sibiiu, 26 Decembrie 1919.

Comitetul Reuniunii meseriașilor sibiieni:
Victor Tordășianu, Stefan Duca,
prezident. notar.

Inștiințare

Se aduce la cunoștință membrilor «Asociațiunii» și, în genere, a persoanelor care doresc să ia parte la *adunarea generală*, ce se va ține aici, în Sibiu, în zilele de 10 și 11 Ianuarie n. a. c., că se fac pregătiri pentru încvartirarea oaspeților. Persoanele, care doresc a li se reserva camere, în hotele sau în case particulare, să binevoiască a se anunța la subscribul birou (Sibiu, Str. Șaguna, 6) până *Joi în 8 l. c.*

Aducem de asemenea la cunoștința publicului, că cu prilejul adunării generale sunt în prospect: 1. pentru seara de prima Ianuarie n. o *reprezentare teatrală*; 2. pentru seara de 11 Ianuarie n. *concertul d soarelor Ana Voileanu și Lelia Popovici*. — Informațiuni mai amănunțite despre aceste producțiuni artistice se vor da în zilele proxime.

Sibiu, 1 Ianuarie n. 1920.

Biroul «Asociațiunii».

Știrile zilei

In ajunul Crăciunului. Conform obiceiului nostru străbun trimitem din toată inima cetitorilor noștri salut pentru sfințele sărbători ale Nașterii Domnului, pentru ale Anului nou, și pentru ale Arătării Domnului. Numărul proxim va apărea Luni în 30 Decembrie a. c.

Parlamentarii români reîntorși acasă. În urma ferii de Crăciun la parlament deputații din Ardeal și părțile ungurene s'au reîntors acasă cu tren special.

Ferii parlamentare. La Cameră s'au luat ferii până în 1 Februarie, la Senat până în 10 Februarie.

Ferii școlare. În preajma sfințelor sărbători se închid porțile școalelor de toate categoriile, și elevilor li se dau ferii pe sfințele sărbători.

Sunt primele ferii date pe sărbătorile noastre la toate școalele din Sibiu.

Până acuma erau date ferii pentru sărbătorile după calendarul Gregorian, căci nu erau școale românești, și sărbătorile neamului nostru nu erau considerate. Cele din anul acesta sunt primele ferii, date anume pentru sărbătorile neamului nostru, cari sărbători nu sunt întocmite după calendarul Gregorian.

Cu ziua de azi au luat ferii toate școalele, elevii se împrăștie pe acasă, spre a serba sfințele sărbători în casele părinților.

Pentru prima dată vor colinda copilașii noștri prin satele noastre, simțind și ei tot farmecul sărbătorilor naționale în statul nostru românesc.

Pentru prima dată nu vom mai auzi noi orășenii colindele frumoase de pe la satele noastre, cu tot farmecul lor, cântate de elevii împrăștiați în trecut prin școalele de aici străine de duhul, care ne-a încălzit în trecut sub scutul bisericii noastre, și care ne va încălzi în viitor și sub scutul statului nostru.

Și se vor împlini cuvintele scripturii care zice: «Din gura pruncilor ai săvârșit laudă».

Tren nou. După cum cetim în ziare, cu ziua de ieri a început să circuleze un al doilea tren între Oradea-mare—Brașov și între Teiuș—Arad, cari ambele au legătură și cu Sibiu.

Pe linia Sibiu—Vinț rămâne tot întocmirea de până acuma cu un tren.

Afacerea Bănatului. În camera română, cu ocaziunea declarării de alipire a părților ardene și bănățene la România Mare, raportorul comisiunii Vasile Goldiș a declarat, că Bănatul e pământ românesc integral, și tot așa va rămâne și în viitor, — integral la România.

Reprezentantul Sârbiei, Marinoviciu, era și el prezent în loja diplomatică la declarațiunea aceasta. Miniștrii și deputații aclamau în picioare întorși spre reprezentantul Sârbiei, care a rămas adânc mișcat de acea demonstrațiune.

Se vorbește, că Sârbia e hotărâtă să facă concesiuni, și că între România și Serbia vor fi în curând transacțiuni pe tema aceasta.

Răspunsul la mesajul de tron. Terminată dezbaterea asupra Mesagiului de tron, o deputațiune a corpurilor legiuitoare a prezentat acest răspuns Maiestății Sale regelui. Din partea camerei a fost esmisă o deputație de 38, din partea Senatului o deputație de 18 membri.

Răspunsul coroanei citit în parlament a făcut adâncă impresiune.

Indignare a produs declarațiunea deputatului socialist Cristescu, care în legătură cu proiectele prezentate la declarațiunea de unire a Ardealului, Basarabiei și a Bucovinei cu vechiul regat, în numele social-democraților a declarat că Unirea nu e legală, căci nu s'a făcut prin plebiscit. S'au auzit cuvinte grele, cu afară cu trădătorii, afară cu bolșevicii.

Ministru president a intervenit, și a declarat, că la Alba-Iulia, votul unanim al națiunii s'a adus și cu consensul socialiștilor.

Concert. Profesoarele dela conservatorul din Cluj, Lelia Popoviciu și Ana Voileanu au aranjat un concert în Cluj în sara de 13/26 Decembrie a. c.

Despre concertul acesta ne aduce ziarul Patria o cronică muzicală, cu cuvinte elogioase față cu tinerele concertante.

Altcum acum în ajunul sărbătorilor se vor aranja asemenea concerte în orașele principale din Ardeal sub aspiciile ministerului pentru artă și ocrotirile sociale cu scopul, de a se impopula și de a se lăți arta românească în cercuri cât mai largi.

După cum suntem informați domnișoara Ana Voileanu va da un concert aici în Sibiu, Duminică după Crăciun, în 29 Decembrie a. c.

Mai de aproape informațiuni vor da placatele, ce se vor anina pe pereți în cursul săptămânii.

Timp nou și numărare nouă pe liniile ferate. În urma unei dispozițiuni a direcțiunii dela liniile ferate, pe toate liniile căilor ferate române s'a introdus o nouă computare de timp. Oarele nu mai sunt împărțite în 12 după zi și noapte, ci sunt împărțite în 24. Deci cu ziua de anul nou după calendarul Gregorian au încetat numirile ziua, noaptea, înainte de amiază și după amiază. Asemenea indicațiuni, ca lucruri de prisos, — de azi încolo nu mai obvin.

Banchet. Județul Sibiu și reprezentanța orașului Sibiu a aranjat Vineri în 2 Ianuarie a. c. un banchet festiv în onoarea comandantului trupelor din Transilvania, a domnului general Mărdărescu, din prilejul reîntoarcerii sale în Sibiu. Banchetul festiv a avut loc în sala cea mare dela Unicum.

Deadreapta generalului sărbătorit a luat locul superintendentul bisericii ev. lut. Teutsch, de-a stânga președintele Asociațiunii, dl Andrei Bârseanu, director regional.

Au luat parte la banchet ofițerii din Sibiu, autoritățile bisericești, de stat și cele municipale și ale orașului, apoi reprezentanții școalelor de toate categoriile.

Prima vorbire o a rostit domnul prefect al județului, dl Dr. Nicolae Comșa, pentru șeful armatei române, Maiestatea Sa Regele Ferdinand.

A vorbit pentru buna înțelegere din stat, ridicând îndeosebi virtuțile armatei române și ale comandantilor ei, între cari loc de onoare are sărbătoritul nostru comandant, dl general Mărdărescu, și pentru guvernul țării preotul orașului și decanul protopop Schullerus.

A răspuns dl general comandant, aducându-ne aminte de una dintre virtuțile străbunilor noștri, care era cultul eroilor.

Noi cei de azi serbăm cultul eroilor noștri, cari prin jertfirea persoanei lor, prin sângele lor au făcut posibilă unirea noastră a tuturor românilor, au făcut România Mare. Serbarea de azi în onoarea comandamentului este un gest nobil, e cultul eroilor.

Cuvintele calde ale domnului General comandant au produs vie impresiune și au fost călduros aplaudate.

Răscumpărare de felicitări pentru ziua numelui. Dl Stefan Duca, culegător tipograf și secretarul Reuniunii meseriașilor români sibiieni își rescumpără felicitările pentru ziua numelui cu suma de 20 cor. dăruită pentru un scop mai înalt ce se urmărește la Reuniune. Pentru prinos mulțamește: *George Poponea*, vice-prez. Reun.

Comanduirea Pieții aduce la cunoștință că cu începere din 1 Ianuarie 1920 localele se vor închide la ora 12 noaptea, iar circulația pe stradă până la ora 12:30 m.

Colinda. O colindă cu melodie frumoasă s'a lăfit și în părțile noastre, pe aici pe la Sibiu, pe care o am auzit frumos cântată și în biserica catedrală. O am văzut și tipărită cu note fixate, în un manual potrivit pentru școalele elementare.

Textul cuvintelor nu putem ști de cine e, e din gura poporului, ca toate colindele noastre, e din geniul poporului românesc.

O am auzit în 2 variațiuni. La una era textul:

Trei păstori se 'ntâlniră,
Și așa se sfătuiră.

La altă colindă era varianta:

Patru păstori se 'ntâlniră,
Și așa se sfătuiră.

După melodia pu-ă și pe note, și cunoscută și pe aici, accentul venia pe punctul păstori, silaba primă:

Patru păstori se 'ntâlniră.

Noi cunoaștem mai multe variante dela colinde și ne-a făcut impresiunea, că corect e textul cu 3 păstori, care are variante și în baladele poporului nostru. Așa dară: «Trei păstori», și nu: «Patru păstori».

Extras din ordonanța Nr. 21 și 25

(Modificată)

1. Vor fi considerați ca infractori:

1. Acei cari fără rea credință, prin localuri publice, gări, trenuri, pe străzi etc., vor comunica, colporta, comenta, în orce chip, știri fie adevărate, fie înmaginare, sau păreri relative la operațiunile de război, situația și dislocarea trupelor, dispozițiunile autorităților militare, sau orce chestiune privitoare la armata română.

2. Această infracțiune se va judeca și condamna de pretori în prima și ultima instanță, cu închisoare până la un an și cu amendă până la 2000 lei.

Când faptele de mai sus se vor fi săvârșit în scop de a spiona, sau trăda, se aplică pedepsele prevăzute de legile penale în vigoare, în timp de război.

Nr. 749/919 prot.

(412) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului al VI lea de învățător la școala confesională ort. rom. din Râșnov, protopresbiteratul Branului, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Tel. Rom.”

Emolumentele sunt:

1. Salar dela biserică 100 cor.

2. Relut de cuartir și grădină, eventual cuartir în natură, iar restul de salar și toate celelalte adause se va cere dela stat.

Concurenții își vor înainta cererile concursuale instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul arătat. Zărnești, în 11 Decembrie 1919.

Oficiul protopresbiteral gr. ort. rom. al tracului Bran în conțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Hamsea,
prot.

Nr. P. 1339/1919.

(413) 1—1

Publicație de citare

Tribunalul Sibiu aduce la cunoștință că în procesul reclamantei Bozdog Eva în Veștem contra pârâtului Stoia George, fost locuitor în Veștem pentru desfacerea de căsătorie a pus termen de pertractare pregătitoare a procesului, în acest scop somează părțile ca în 17 Ianuarie 1920 la ora 9 a. m. să se prezinte înaintea judecătorului delegat Dr. Maximilian Ben strada Schepis Nr. 3-a usa 62; totdeodată numește ca curator pentru pârâtul Stoia George care se află în loc necunoscut, pe dl Dr. Carol Larcher, avocat și locuitor în Sibiu.

Tribunalul proveacă pe pârâtul, că în ziua și la ora numită să se prezinte cu avocat provăzut cu procură pentru că în cas contrar va proceda curatorul în locul său.

Sibiu, la 15 Noembrie 1919.

Dr. Carol Müller m. p.,
consilier la curtea de apel.

Nr. 72/919 paroh.

(408) 2-3

Concurs

Pentru întregirea postului de învățător al II-lea în sensul hotărârii Consistoriale Nr. 8127 Sc. la școala confesională ortodoxă din Berivoii-mici protopopiatul Făgăraș se publică concurs cu termen de 15 zile de la prima publicare în „Tel. Rom.”

Emolumentele împreună cu acest post sunt: întreg salariul legal cu adăusele recerute precum și rețutul de cuartir cerute de la stat.

Cel ales este dator a duce elevii în Dumineci și sărbători, cu actualul învățător, la biserică și a cânta cu ei la sf. liturgie.

Doritorii de a ocupa acest post să-și înainteze în termenul prescriș cererile instruite cu documentele cerute oficiului protopresbiteral din Făgăraș.

Din ședința comitetului parohial, ținută la 20 Decembrie 1919

Mateiu Chiusdea,
not. comitetuluiVasilii Popa-Răduleț,
paroh președinte.

Nr. 1007/919 am văzut:

Nicolae Borzea,
protopop.

Nr. 398/1919

(410) 2-3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa III Bucium-Ișbita, protopresbiteratul Abrudului, se publică al treilea concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele arătate în coala B pentru întregirea dotației de la stat.

Cei ce doresc a ocupa acest post să-și înainteze petițiile instruite conform normelor în vigoare, în termenul arătat subsemnatului oficiu și cu prealabilă incuviințare să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică, ca să facă cunoștință cu poporul.

Oficiul protopresbiteral gr. or. rom. al Abrudului, în conțelegere cu comitetul parohial. Abrud, la 24 Iunie 1919.

Petru Popovici,
protopresbiter.

Nr. 399

(404) 2-3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de clasa III-a Tampa, în protopresbiteratul Devei se descrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea din partea statului a venitorilor preoțești.

Reflecții la acest post își vor înainta cererile susținute cu documentele de lipsă oficiului protopresbiteral a Devei în termenul deschis și cu observarea dispozițiilor regulamentare, se pot în vre-o Duminecă sau sărbătoare prezenta și în parohie, la biserică spre a cânta predica, eventual a celebra.

Deva, la 15 Dec. 1919.

Oficiul protopresb. al Devei în conțelegere cu comitetul parohial.

Dr. Ioan Dobre,
protopop.

Nr. 398/919

(403) 2-3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de cl. III-a Certejul de sus în protopresbiteratul Devei se descrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român.”

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea din partea statului a venitorilor preoțești, având și casă parohială.

Reflecții la acest post își vor înainta cererile susținute cu documentele de lipsă oficiului protopresbiteral a Devei în termenul deschis și cu observarea dispozițiilor regulamentare se pot prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare și în parohie, la biserică spre a cânta, predica eventual și celebra.

Deva, la 15 Dec. 1919.

Oficiul protopresb. al Devei în conțelegere cu comitetul parohial.

Dr. Ioan Dobre,
protopop.

Nr. 344/919

(409) 2-3

Concurs repetit

În urma ordinului Veneratului Consistor Diecezan din Cluj cu datul de 5/18 Noem. 1919 Nr. 309 b's să publică concurs cu termen de 15 zile de la prima apariție pentru postul vacant de paroh din parohia de cl. II-a Jac, cu filiale Bred și Romița, aparținătoare tractului Unguraș.

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru congruă.

Reflecții vor avea să-și înainteze petițiile de concurs împreună cu documentele cerute în termenul deschis subsemnatului, iar concurenții cu observarea prescrișelor din Regulamentul pentru parohii să vor înfățișa înaintea alegătorilor pentru a cânta resp. a oficia și a cuvânta și a face cunoștință cu poporul.

Unguraș, 8/21 Decembrie 1919.

În înțelegere cu comitetul parohial din Jac.

Ioil Ghiurițan,
adm. ppopesc.

Nr. 365/919

(411) 2-3

Concurs

Pentru ocuparea postului de capelan cu drept de succesiune pe lângă parohul Ioan Botean din parohia de clasa III-a Biniț, protopresbiteratul Orăstiei, se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român.”

Emolumentele împreună cu acest post sunt a treia parte din toate venitele preoțești fasonate la coala B. pentru congruă.

Concurenții să-și astearnă petițiile instruite în ordine în termenul indicat la oficiul protopresbiteral subsemnat, având a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare pe lângă incuviințarea protopresbiterului — la biserică — spre a cânta, celebra, predica și a face cunoștință cu poporul.

Orăstie, la 7/20 Sept. 1919.

Oficiul protopresbiteral gr. ort. român în conțelegere cu comitetul parohial.

Vasile Domaș,
protopop.

Nr. 714/1919.

(397) 3-3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. I. Zărnești, protopresbiteratul Branului, rămasă vacantă după parohul Ioan Dan, se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea de la stat.

Cererile de concurs, instruite conform normelor în vigoare se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul arătat, iar concurenții cu prealabilă incuviințare a protopresbiterului, se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică, spre a cânta, cuvânta respective celebra.

Zărnești, în 26 Noembrie 1919.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al tractului Bran, în conțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Hamsea,
protopresbiter.

Nr. prot. 564/919

(406) 3-3

Concurs

Pentru întregirea postului de învățător la școala confesională ort. română din Zlagna, protopresbiteratul Agnita se publică concurs cu termen de 15 zile de la prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreună cu acest post sunt:

1. 600 cor. anual de la comuna bisericească, iar restul conform legii întregire de la stat.
2. Cuartir în edificiul școlii și grădina prescrișă de lege.
3. Fiind învățătorul ales obligat a face serviciul și de cantor, pe lângă salariul învățătoresc va beneficia de remunerația și venitele cantorale uzitate până acum.

Cererile de concurs cu documentele necesare să se astearnă oficiului protopresbiteral din Agnita în termenul susindicat.

Agnita, la 7 Decembrie 1919.

În înțelegere cu comitetul parohial concurent.

Ioachim Muntean
protopop.

(399) 3-3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa a treia din comuna Halchiu, protopopiatul Brașovului.

Beneficiile sunt venitele stabilite în coala B. Concurenții sunt datori ca în termen de 30 zile de la cea dintâi publicare în «Telegraful Român» să cânte și să predice, și, dacă e preot, să slujiască; să-și înainteze petițiile lor însoțite de toate actele, cari să cer, oficiului protopopesc român ortodox al Brașovului.

Din ședința comitetului parohial, ținută la 10 Noembrie 1919.

George Praveț,
președinte.Stefan Garolu,
secretar.Aprobat: Dr. Vasile Saftu,
protopop.

Nr. 380/1919

(400) 3-3

Concurs repetit

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III Vaca, protopopiatul Zarand, se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post de paroh sunt cele fasonate în coala B. Dispune de casă parohială și toate supraedificatele.

Rugărilor de concurs dimpreună cu documentele prescrișe să se trimită în termenul deschis subsemnatului, iar concurenții pe lângă observarea restricțiilor din Regulamentul pentru parohii se vor înfățișa înaintea alegătorilor pentru a cânta respective a oficia și a cuvânta și a face cunoștință cu poporul.

Brad, 9/22 Noembrie 1919.

În conțelegere cu comitetul parohial din Vaca.

Pompiliu Piso,
protopop.

Nr. 331/1919.

(398) 3-3

Concurs repetit

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia gr. or. de cl. III (a treia) Heghig, protopresbiteratul Treiscaunelor, se publică de nou concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sunt cele fasonate în coala B. și congrua. Din emolumentele de sub epitrafir a treia parte se compete cantorului.

Cererile de concurs instruite conform regulamentelor în vigoare să se adreseze oficiului protopresbiteral în Intorsura Buzăului, județul Treiscaune.

Concurenții cu prealabilă incuviințare a administratorului protopresbiteral să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a cânta, predica, eventual a celebra.

Intorsura-Buzeului, 21 Nov. 1919.

Oficiul protopresbiteral ortodox al Treiscaunelor în conțelegere cu comitetul parohial.

George Neagoviciu-Negoescu,
adm. protopresbiteral.**Doi băieți**

cu școală românească și deplin sănătoși se primesc imediat ca elevi în
Tipografia arhidiecezană din Sibiu.